

איסור עשיית רפואות בשבת

גזרו חכמים שלא לעשות שום רפואה
בשבת :

טעם הגזירה :

ישמא ישחוק סממנים לרפואה כשיהיי
מותר לעסוק ברפואות בשבת ויתחייב
משום טוחן'

יברייף משמע דהטעם משום דבהול על
רפואתו ואי שרית ליה רפואה שאינה עיי
מלאכה ירפא גם עיי מלאכה'

טעם איסור רפואה
בשבת

איסור עשיית רפואות בשבת

האם שייכת הגזירה היום
כשלא שוחקים סממנים?

הקצות השולחן האריך בזה,
ומסיק שבאופן כללי יש לחוש גם
היום אך ניתן לצרף לקולא.

טעם איסור רפואה
בשבת

איסור עשיית רפואות בשבת

גזרו חכמים שלא לעשות שום רפואה בשבת:

1. כשאיננו בגדרי חולה שאין בו סכנה שית' לקמן

2. כל שעושה רפואה וניכר הדבר שמתכוון לרפואה:

גדרי האיסור

איסור עשיית רפואות בשבת

דוגמאות לענייני רפואה

דבר המשלשל
(מאכל/תרופה)

משאף

טיפות אף

רפואה האסורה
בשבת

איסור עשיית רפואות בשבת

3. גם מאכלים שניכר שאינם מאכלי בריאים – אסור לדוגמא:

שום – שמן זית

לגרגר מי מלח

רפואה האסורה
בשבת

דברים שאינם אסורים משום רפואה בשבת

מותר בשבת:

רפואה כ'פיזיותרפיה' – שאין אפשרות לעשותה ע"י סממנים מותרת.

"בסוג מחלה כזו שאין תרופה לה מאותן התרופות ששייכות בה שחיקת מותר שפיר לקחת בה רפואה שאין שייכות בה שחיקה בהיות שאין כל מבוא למחלה כזאת לרפואה ששייך בה שחיקת סמנין"

[שו"ת ציץ אליעזר חלק ח סימן טו - קוני משיבת נפש פרק טו]
כגון פלטה לישור שיניים.

רפואה סגולית – מותרת בשבת.

דברים המותרים

דברים שאינם אסורים משום רפואה בשבת

דבר שאינו מרפא כלל, מותר.
לדוגמא:

משחת שיניים

לאכול ביצה להנעים הקול

צמר גפן באוזן

בקבוק חס

דברים המותרים

דברים שאינם אסורים משום רפואה בשבת

מאכל בריאים, מותר.
לדוגמא:

שתיית 'משקה'
להרגעת כאב שיניים

לאכול דבש כשכואב הגרון,

דברים המותרים

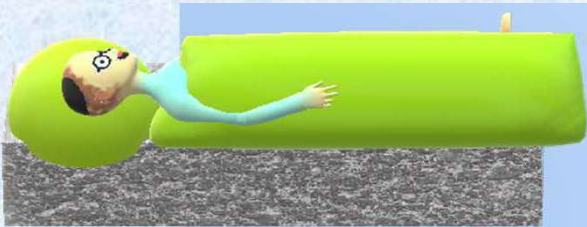

לאיזה חולה התירו לעשות רפואה בשבת

חולה שנפל למשכב

1. מחמת החולי איננו קם מן המיטה.

2. רפואה מונעת:
תרופות לסכרת,
אסטמה,
דלקת-פרקים...

3. זקן מופלג

דברים המותרים

לאיזה חולה התירו לעשות רפואה בשבת

מיחוש שמצטער כל כך עד שנחלה כל גופו:

1. חום מעל 38 מעלות, או חום שיש בו סכנה

2. כאב ראש שאיננו מתפקד

דברים המותרים

לאיזה חולה התירו לעשות רפואה בשבת

סכנת איבר

לדוגמא:

דלקת בעין

שבר

קטן

חולה שיש בו סכנה

- אך מצטער בעלמא – אסור.

דברים המותרים

היתר התחיל את הרפואה קודם השבת

א. הרה"ג ר שלמה קלוגר, בספר החיים כתב, שאמרי אנשי שכל שהתחיל קודם השבת מותר להמשיך בשבת [כמובן כשאינן בזה איסור מלאכה].

ב. למעשה התיר בבי תנאים: אי שהתחיל קודם השבת בי שזה תרופה שלהכנתה נדרש בישול. [אם לא במקום צער]

דעות הפוסקים:

היתר התחיל את הרפואה קודם השבת

ג. האג"מ: אין היתר אא"כ ייחלה מצד זה בחולשת העצבים שקורין נערוון שיהיה חשש להמחלה שנקרא נערוון ברעק דאן הוא ודאי בדין מיחוש שמצטער כל גופו שיש להתיר"

ד. הגרשז"א: רק אם איחור הרפואה תגרום לו נזק או אם התחיל וההפסקה תגרום נזק או שהרפואה רק בשמונה ימים רצופים."

למעשה יש להשתדל לקחת באופן שלא יצטרך ליקח בשבת.

דעות הפוסקים:

משככי כאבים – אקמול וכו'

א. י"א שכיון שאין זה מרפא אלא רק משכך את הכאב
אייז בכלל רפואה בשבת
[נוכך אומרים בשם איזה קדמונים ובשם האג"מ]

ב. הרבה מן הפוסקים תפסו בזה לחומרא, בפרט שיש
משככי כאבים שהם גם תרופה.

ג. מי שאיננו יכול לסבול את הכאב ואיננו יכול לתפקד
מותר לו

ד. מי שמכור למשככי כאבים מותר לו.

נטילת

משככי כאבים

נטילת ויטמינים בשבת

א. במ"א ובאדה"ז מבואר שאף לבריא אסור לקחת מאכל רפואה כשמתכוון לרפואה.

ב. האג"מ ועוד הרבה אחרונים – סבור שמותר לקחת ויטמינים בשבת כיון שאינם מאכל חולים אלא גם בריאים לוקחים ויטמינים

ג. הגרשז"א, יש לחלק בין הלוקח ויטמינים לחיזוק שאסור, לתוספי מזון שמותר

נטילת ויטמינים
דעות הפוסקים

נטילת ויטמינים בשבת

למעשה :

ד. למעשה נראה שסתם אדם איננו לוקח ויטמינים, ולכן קשה להגדיר כמאכל בריאים.

ה. במי שיש חשש ממשי לבריאותו באם לא יקח בשבת יש להתיר, כגון ברזל למעוברת

נטילת ויטמינים

אלרגיה

א. בדרי"כ אי"ז חולה ממש אלא רק חוסר נעימות

ב. מי שלוקח כדור למניעה, ישתדל לקחתו מבעוד יום. אך
באם אי"א ולולא המניעה יפול למשכב – מותר.

ג. יש את העצה לערב כנ"ל

ד. טיפול מתמשך כנ"ל

ה. כמובן שאלרגיה חריפה הי"ה בכלל חולה שנפל למשכב

נטילת תרופות
לטיפול באלרגיה

מכשיר גב / פלטה של שיניים וכיו"ב

א. כיון שטיפול זה נעשה רק ע"י מכשירים וא"א לעשותו
בתרופות – הדבר מותר בשבת

ב. טיפול ע"י מכשירים שניתן לעשות גם ע"י תרופה אסור.

טיפול באמצעות
מכשיר

כדור למניעת הריון

למי שהותר מניעת הריון ,
מותר לקחת את הכדור אף בשבת:

1. לעיתים זה חשש סכנה.

2. י"א שאי"ז כלל בכלל רפואה.

3. יש את ההיתר של טיפול מתמשך הנ"ל
[וכאן שייך בפרט חשש העצבים שהזכיר האג"מ].

נטילת כדור למניעת
הריון

כדור לחיזוק כח גברא

מותר לקחת את הכדור אף בשבת:

1. המנח"י כתב להתיר מצד שבות במקום מצווה.

2. י"א שאי"ז כלל בכלל רפואה.

3. י"א שנחשב כחולה בכל גופו.

4. יש את ההיתר של טיפול מתמשך הנ"ל
[וכאן שייך בפרט חשש העצבים שהזכיר האג"מ].

נטילת כדור לחיזוק
כח גברא

כדור לחיזוק הריכוז ריטלין

מותר לקחת את הכדור אף בשבת:

1. י"א ע"פ המנח"י שכתב להתיר מצד שבות במקום מצווה.

2. י"א שאי"ז כלל בכלל רפואה.

3. י"א שלא התירו אלא כשאיננו מתפקד כלל דנחשב כחולה בכל גופו.

נטילת כדור לחיזוק
הריכוז –
ריטלין

צחצוח שיניים

א. מי פה מותר לשמוש בשבת שאי"ז רפואה אלא ליתן ריח וטעם טוב.

ב. עפ"ז כתב הקצה"ש גם משחת שיניים אין בה רפואה בשבת

ג. האיסור הוא משום עובדין דחול

צחצוח שיניים

קלי צום, בשבת שלפני הצום

יש לדון לאיסור [לכאורה]
א. הכנה מקודש לחול ב. רפואה

אעפ"כ יש שהתיר:
א. שאי"ז הכנה ניכרת ב. שאי"ז רפואה

הגרשז"א התיר רק למי שללא זה יפול למשכב בצום, ולכן
נחשב כבר כעת כרפואה למי שנפל למשכב

רבים התירו באם מערב במאכל, שאז אי"ז רפואה ואין
ניכרת ההכנה.

נטילת כדור קלי
צום

כדורי שינה

הקצה"ש מתיר שאייז רפואה

רבים אסרו א"כ מצטער בכל גופו.

כדורי שינה

כדורי מציצה לכאב גרון

אין זה כמאכל בריאים ולכן הרי זה רפואה בשבת ואסור לקחתם

סוכריה שגם בריאים אוכלים, כמנטה, שמועילה לכאב גרון מותר לקחת בשבת אף כשהוא חולה.

כדורי מציצה

תרסיס / רפואה למניעת נשירת שיער

הרי זה בכלל רפואה האסורה בשבת

מניעת נשירת שיער

התעמלות

התעמלות שמביאה לידי הזעה אסורה.

משום עובדין דחול

ומשום רפואה

וזלזול בכבוד שבת

התעמלות רק של הידיים יש מקום להתיר

התעמלות בשבת

מאכלים שונים

מיץ שזיפים – מותר שלא ניכר

סוכרזית – אי"ז תרופה

מאכלים המותרים
בשבת ואינם רפואה

